

Miljødirektoratet

Oslo, 17.12.2015

FORSLAG TIL ÅPNING FOR CATSKIING - HØRINGSUTTALELSE. Deres referanse 2015/11167

Viser til deres brev av 29.10.2015 angående høring av forslag til endringer i motorferdselloven og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag som åpner for catskiing.

Innledning

Norsk Friluftsliv ønsker ikke mer motorisert ferdsel i norsk natur og går derfor sterkt imot begge alternativene som skisseres for åpning for catskiing. Det er ikke lenge siden det ble åpnet for fornøyleskjøring med snøscooter, og Norsk Friluftsliv vil advare mot å åpne for enda en ny form for motorisert ferdsel i naturen. Fram til nå har det vært et prinsipielt skille mellom bruk av motorferdsel til nytte og fornøyelse. Ved innføring av muligheten til å etablere snøscooterløyer for fornøyleskjøring er dette prinsippet brutt, og vi er sterkt bekymret for den utviklingen dette kan føre til på sikt, og hvilke konsekvenser dette vil ha for den norske friluftslivstradisjonen.

Friluftslivets verdi og status i Norge

Nordmenns holdning til friluftsliv er godt dokumentert gjennom TNS Gallups Natur- og miljøbarometer for 2014 og tidligere år. Trenden er at friluftslivets betydning for folk er økende, og 77 % er imot økt motorisert ferdsel i naturen.

Erfaringer fra Friluftslivets år viser at friluftslivet er mer populært enn noen gang, spesielt blant yngre. 22 % eller nærmere en million nordmenn over 15 år oppgir at de har drevet mer friluftsliv enn tidligere. I den yngste aldersgruppen, 15-24 år, oppgir hele 31 % at de har blitt mer aktive det siste året.

Dette viser at det enkle og naturvennlige friluftslivet står sterkt i bevisstheten hos det norske folk, men erfaringer viser dessverre at *friluftslivet står svakt politisk, institusjonelt og økonomisk* når det kommer til beslutninger som har betydning for friluftslivet.

Stille natur

Støy er et stort miljøproblem som rammer svært mange mennesker, og vi registrerer at flere søker ut i naturen for å oppleve stillhet og ro. I «Natur og miljøbarometeret» spørres det om; «Hva er det særlig ved friluftsliv og aktiviteter ute i naturen som tiltrekker deg?» Stadig flere oppgir frisk luft, ro og stillhet som kvaliteter de oppsøker.

Lover og regler

Som det framgår av det vi skriver ovenfor er Norsk Friluftsliv sterkt imot at det åpnes for mer motorisert ferdsel i norsk natur. Når det nå likevel fremmes forslag som åpner for mer motorisert ferdsel, forutsetter vi at forslagene minimum forholder seg til gjeldende lover og regler.

Motorferdselloven

Norsk Friluftsliv mener det å åpne for catskiing er i strid med formålet i motorferdselloven § 1, som understreker at lovens formål er å **verne om naturmiljøet og fremme trivselen**. Sammen med innføring av muligheter for fornøyelseskjøring med snøscooter mener vi at dette uthuler formålet med loven.

Grunnloven

Norsk Friluftsliv mener forslaget er i strid med grunnlovens § 112, 2 ledd, da konsekvensene av forslaget ikke er utredet, jf det vi skriver om kunnskapsgrunnlaget nedenfor. Vi viser i den forbindelse til juridisk betenkning av Ole Kristian Fauchald datert 29.1.2015; *Juridisk betenkning angående foreslåtte endringer av motorferdselloven for innføring av adgang til å etablere snøscooterløyper for fornøyelseskjøring*.

Naturmangfoldloven

I naturmangfoldloven er det lovfestet fem miljørettslige prinsipper (jf §§ 8-12). Disse prinsippene skal legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet (eksempelvis anvendelse av eksisterende lover og forskrifter, utforming av nye lover og forskrifter, tilskudd, planlegging, forvaltning av fast eiendom) og vurderingene av disse prinsippene skal framgå av beslutningen (jf § 7).

Norsk Friluftsliv kan ikke se at det er gjort noen vurdering av disse prinsippene, og det er etter vår vurdering heller ikke lagt fram et kunnskapsgrunnlag som gir beslutningstakerne muligheter for å vurdere disse prinsippene på en tilfredsstillende måte.

Utredningsinstruksen

Utredningsinstruksen skal "sikre god forståelse av og styring med offentlige reformer, regelendringer og andre tiltak". Instruksen ivaretar dette formålet blant annet ved å pålegge

den instansen som har ansvaret for saken å utrede alle "relevante og vesentlige konsekvenser" av det som er foreslått. Instruksjonen pålegger også at "berørte instanser og offentligheten trekkes inn i beslutningsprosessen før beslutning fattes", jf. punkt 1.1. Instruksjonen gjelder arbeidet med offentlige utredninger, forskrifter, reformer og tiltak, og også for Regjeringens proposisjoner og meldinger til Stortinget, jf. punkt 1.2.

Norsk Friluftsliv kan ikke se at denne instruksjonen er fulgt opp da, relevante og vesentlige konsekvenser ikke er utredet, jf. det vi skriver nedenfor.

Kunnskapsgrunnlaget

Miljødirektoratet ber i sitt høringsbrev om tilbakemelding på om utformingen av bestemmelsene i tilstrekkelig grad balanserer ønsket om å åpne for catskiing med hensynet til ivaretagelse av naturmangfoldet og de øvrige fellesgodeverdiene som norske fjellområder representerer. Direktoratet ber videre om høringsinnspill som bidrar til å kaste lys over usikkerheten omkring mulig omfang, samfunnskostnader og smalet miljøbelastning under de to alternativene modellene for åpning.

Norsk Friluftsliv mener det ikke mulig å svare på Miljødirektoratets spørsmål da kunnskapsgrunnlaget som framkommer i høringsdokumentet er svært mangelfullt. Vi mener blant annet følgende temaer ikke er utredet: omfang (hvor kan catskiing være aktuelt), friluftsliv, støy, naturmangfold, naturopplevelse, naturbasert reiseliv/merkevaren Norge med uberørt natur, klima/utslipp, folkehelse, sikkerhet/ulykker, erfaringer fra andre land, sumvirkningene på tvers av kommunegrensene, sumvirkning av nye former for motorisert ferdsel m.m.

Erfaringer med etablering av snøscooterløyper

Miljødirektoratet sier i høringsdokumentet at det er for tidlig å innhente erfaringer fra kommuner som nå er i gang med etablering av snøscooterløyper.

Norsk Friluftsliv har engasjert seg i planprosessene i de kommunene som er i gang med å etablere snøscooterløyper. Vår erfaring er allerede nå at det ikke avsettes tilstrekkelig med ressurser til den lokale prosessen, og at kommunene ikke har den nødvendige friluftsliv-/naturfagligkompetanse som lovverket krever. Blant annet opplever vi at kommunene ikke følger opp kravet om kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder på en tilfredsstillende måte. I tillegg ser vi at det fra noen er sterke ønsker om å flytte vernegrensene for å få fram snøscooterløyper. Det er også en utfordring at de frivillige friluftslivsorganisasjonene ikke har kapasitet til å følge opp de lokale prosessene, samtidig som motstand mot snøscooterløyper kan være et svært ubehagelig tema å fronte i lokalmiljøet. Dette fører ofte til at natur- og friluftslivsinteressene taper kampen i de lokale prosessene.

Konklusjon

Catskiing er ikke en form for naturbruk det bør stimuleres til av hensyn til det allmenne friluftsliv, støy, naturmangfold, folkehelse m.m. Norsk Friluftsliv er derfor sterkt imot begge alternativene som skisseres i høringsdokumentet.

Catskiing bryter med den norske friluftslivstradisjonen og merkevaren Norge med uberørt natur. Vi opplever i dag heller ikke at det er et stort press for å anlegge løyper for catskiing, men dette kan endre seg over tid hvis det først åpnes opp for denne muligheten.

Norsk Friluftsliv viser til erfaringene med forsøket fra 2001 med kommunale snøscooterløyper. Det viser at når det først åpnes for slik bruk, er det umulig å reversere.

Hvis departementet mot formodning velger å gå videre med saken, må konsekvensene utredes på et helt annet nivå enn det som er tilfellet nå, jf det vi har skrevet ovenfor om lover og regler og kunnskapsgrunnlaget.

Med vennlig hilsen

Norsk Friluftsliv

Lasse Heimdal
Generalsekretær

Hans Erik Lerkelund
rådgiver